

Railesu

Lesoni

- 1. E vakavulica na iVolatabu na ka kece meda kila me rawa kina nida cakava na ka kece e vinakata na Kalou meda cakava.**
- 2. Eda muria na Veiyalayalati i Karisito ka sega ni vakuria na lawa mai na Veiyalayalati Makawa.**
- 3. Na talairawarawa dina sai koya na kena vakayacori sara ga na ka e tukuna na Kalou ka sega ni veisau.**

Lesoni 4 - Na Matanitu ni Kalou na Lotu

Aises 2:2-3

2 Sa na yaco e na gauna maimuri, ni na vakataudeitaki na ulu-ni-vanua ni vale i Jiova me sivia na veiulu-ni-vanua, ena vakaceceretaki ka me lolovira na veiulu-ni-koro; ka ra na drodro kina na veimatanitu kecega. 3 A ra na lako na tamata e lewe vuqa, ka kaya, Me da mai la'ki cabe cake ki na ulu-ni-vanua i Jiova, ki na vale ni Kalou i Jekope; ena vakavulica vei keda ko koya na nonai valavala, ia eda na muria na nona sala: ni na lako yani mai Saioni na vunau, kei na vosa i Jiova mai Jerusalemi.

1. Ena yaco ena gauna cava?
 - A. Ena itekitekivu
 - B. Ena iotioti ni gauna
2. Na ulunivanua ni vale i cei ena vakataudeitaki?
 - A. Na Turaga
 - B. Aisea
3. Ena lako mai vei na lawa?
 - A. Saioni
 - B. Peceliema
4. Ena lako tani mai vei na vosa ni Turaga?
 - A. Jeriko
 - B. Jerusalemi

O JERUSALAMI e dua na koro ena ULUNIVANUA ko Saioni.

1. B 2. A 3. A 4. B

Ena tauyavutaki na vale ni Turaga ena iotioti ni veisiga. Na vosa ni Kalou, na lawa ena lako mai Jerusalemi kei Saioni.

Taniela 2:28, 44

28 ia sa dua na Kalou mai lomalagi sa vakaraitaka na ka vuni, ka sa vakatakila rawa vei kemuni na tui ko Nepukanesa na ka ena yaco e na gauna maimuri. A nomuni tadra kei na raivotu ko ni a raica e na nomuni mocemoce, sa vakaoqo:

44 Ia e na nodra gauna na tui ko ya ena qai vakatura na Kalou ni lomalagi e dua na matanitu, ena sega sara ni vakarusai rawa: ia na matanitu ko ya ena sega ni biu tu me nodra na tamata tani, ia ena vurumemeataka ga ka vakaotia na veimatanitu oqori, ka na tu ga ka sega ni mudu.

5. E vakaraitaka na Kalou vua na Tui na ka ena yaco ena gauna cava?
 - A. Ena gauna ni bula nei Nepukanesa
 - B. Na Gauna Edaidai
6. Ena vakarusai beka na matanitu qori?
 - A. Io
 - B. Sega
7. Ena vakacava na dede ni nona tudei tiko na matanitu oqo?
 - A. Tawamudu
 - B. Me yacova ni sa mate na tui

Erau parofisaitaka tiko o Aisea kei Taniela me baleta na iOtioti ni Veigauna. E kaya o Aisea ni na tara na vale ni Turaga, ka eke vei Taniela, e kaya kina na Kalou ni na tauyavutaka e dua na Matanitu ka na tawamudu.

Ena Taniela 2:28-44, e vakamacalataka tiko kina o Taniela na tadra a tadra o Tui Nepukanesa kei na kena ibalebale.

1st Pabiloni

2nd Persia

3rd Kirisi

4th Roma

E laurai ena i tukutuku makawa nira a ravuti ira na kai **Pabiloni** na kai **Persia** era a ravuti ira na kai **Kirisi** era a ravuti ira na kai **Roma**.

5. B 6. B 7. A

Marika 9:1

Sa kaya talega vei ira ko koya, Au sa kaya vakaidina vei kemudou, Sa tu eke eso, era na sega sara ni mate, era na raica mada na matanitu ni Kalou ni sa yaco vakaukauwa mai.

8. E kaya o Jisu ni so vei ira era na sega ni mate me yacova na gauna cava?
 - A. Sa yaco mai na matanitu ni Kalou.
 - B. Era vakadrukai na kai Roma.

9. Na matanitu ni Kalou ena yaco mai va cava?
 - A. E dua na parade
 - B. Vakaukauwa

8. A 9. B

Ni vunau tiko o Karisito e vuravura, a tukuna vei ira na tamata ni so vei ira era na se bula tiko ni sa lako mai na Matanitu ni Kalou ena kaukauwa. Nida kila ni dau tukuna na ka dina o Jisu, eda kila tale ga ni yaco mai na Matanitu ena imatai ni senitiuri nira se bula tiko eso vei ira na tamata qori.

Kolosa 1:13

o koya sa vakabulai keda mai na lewa ni butobuto, a sa kauti keda ki na matanitu nei koya na nona Gone ni toko:

10. Era a vakabulai mai na cava?

- A. Mai na lewa ni butobuto
- B. Matanitu i Karisito

11. Era sa toso ki na cava?

- A. Mana ni Butobuto
- B. Matanitu i Karisito

10. A 11. B

Eda kila ni a yaco dina na parofisai i Karisito baleta me rawa ni ra tiko na tamata oqo ena matanitu i Karisito, e dodonu me tiko na matanitu. Na taro ena gauna oqo, na gauna cava e yaco mai kina?

Cakacaka 1: 6-9

6 Ni ra sa qai soqoni vata era sa tarogi koya, ka kaya, Kemuni na Turaga, ko ni na vakayacori ira na Isireli me ra matanitu tale e na gauna oqo, se segai? 7 A sa kaya vei ira ko koya, Sa sega ni nomudou mo dou kila na kena gauna, se na kena yabaki, sa lewa duaduaga kina ko Tamaqu: 8 ia dou na rawata na kaukauwa, ni sa lako mai vei kemudou na Yalo Tabu; dou na qai dautukuni au mai Jerusalemi, kei Jutia taucoko, kei Samaria, ka yacova nai yalayala kei vuravura. 9 Ia ni sa tukuna oti na veika oqo ko koya, sa qai kau cake, ni ra sa vakaraica tiko; a sa dua na o sa tabonaki koya mai na matadra.

12. Eratou taroga na yapositolo ke na vakalesuya mai o Jisu na cava?
A. Na Mataivalu
B. Na Matanitu
13. Mai na nodratou taro na yapositolo, sa yaco beka mai na matanitu ena gauna oya?
A. Io
B. Sega
14. A lako beka i lomalagi o Jisu ni bera ni yaco mai na matanitu?
A. Io
B. Sega

12. B 13. B 14. A

Ni oti e 40 na siga na Nona tucake tale mai na mate, sa qai lako cake ki lomalagi o Jisu. E se bera ni yaco mai na Matanitu ni Kalou.

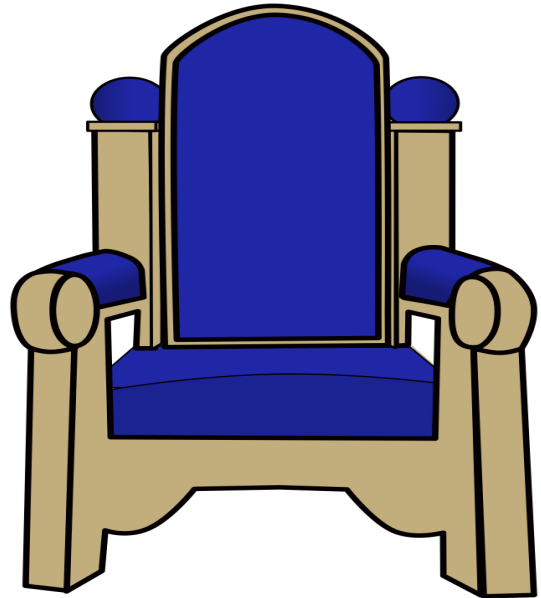
Cakacaka 2:5-6a; 16-17a; 30-33;

5 A sa tiko mai Jerusalemi na kai Jutia eso, a tamata lotu, mai na veivanua kecega e ruku i lomalagi. 6 Ia ni sa rogovaki yani na ka oqo, era sa soqoni vata na lewe vuqa,....

16 Ia sai koya ga oqo sa tukuna na parofita ko Joeli: 17 'Sa kaya na Kalou, Ena yaco e na gauna maimuri, Ka'u na sovaraka na Yaloqu kivei ira na tamata kecega:...

30 Ia ni sa parofita ko koya, a sa kila ni sa bubului vua na Kalou, ni na tubu maivua ko ira ena vakatubura maikina ko koya na Karisito, me vaka na lewena, me tiko e na nonai tikotiko vakaturaga: 31 ia ni sa kila eliu, sa tukuna na nona tu cake tale mai na mate na Karisito, ni na sega ni biu tu mai etesi, se na vuca mai na lewena. 32 Ko Jisu oqo sa vakatura cake na Kalou, ka sai vakadinadina ni ka oqo koi keitou kecega. 33 Ia ni sa kau cake e na liga i matau ni Kalou, ka rawata ko koya maivei Tamana na Yalo Tabu ka yalataki, sa qai sovaraka mai na ka oqo, dou sa qai raica ka rogoca.

15. Ena koro cava era tiko kina?
A. Jeriko
B. Jerusalemi
16. E vakaraitaka o Joeli ni veisiga cava oqo?
A. Na iotioti ni siga
B. Siga vinaka
17. vs 30 Karisito sa dabe tiko ena Nona cava?
A. Na nona idabedabe vakaturaga
B. E dua na vatu
18. vs 33 Sa evei na Karisito ena gauna oqo?
A. Ena lomalagi
B. E vuravura

15. B 16. A 17. A 18. A

Na matanitu e sega ni tiko eke ena Cakacaka 1, ia ena Cakacaka 2, e vakatakilakilatata na gauna oqo me itekitekivu ni iOtioti ni Gauna ka kaya kina na Kalou ni na vakaduria na Nona matanitu, ka sa dabe tiko ena gauna oqo na Karisito na tui ena liga imatau ni Kalou ena Nona i tikotiko vakaturaga ka vakaraitaka ni sa vakarau me lewa na Nona matanitu.

Cakacaka 2:36-38, 41, 47

36 O koya oqo, me kila sara kina na mataqali taucoko nei Isireli, ko Jisu oqo, ko koya dou a vakota ki na kauveilatai, sa lesia na Kalou me Turaga ka Karisito talega. 37 Ia ni ra sa rogoca, sa laucoka na yalodra, a ra sa kaya vei Pita kei ira nai apositolo sa vo, Oi kemudou na veiwekani, a cava me keimami kitaka? 38 Sa qai kaya vei ira ko Pita, Dou veivutuni, ka papitaisotaki, koi kemudou yadua, e na yaca i Jisu Karisito, me bokoci kina na nomudou valavala ca, ka dou na rawata na Yalo Tabu mei solisoli.

41 Ia ko ira sa vakabauta na nona vosa, era sa papitaisotaki: ka sa kenai kuri vei ira sa lotu e na siga ko ya e lewe tolu beka na udolu na tamata.

47 ni ra sa vakavinavinaka tiko vua na Kalou, a sa vinakati ira ko ira na tamata vakaaduaga. Ia na Turaga sa vakaikuritaka kivei ira nai soqosoqo lewe ni lotu, e na veisiga, na tamata era sa vakabulai tiko.

19. Na cava erau taroga?

- A. Na cava o vunautaki Jisu tiko kina?
- B. Na cava me da cakava?

20. Na cava na isau ni taro i Pita?

- A. Veivutuni ka papitaiso
- B. Vakabauta ka masu

21. Na cava era cakava na tamata oqo?

- A. Veileti
- B. Sa papitaiso

22. Na cava era vakaikuritaki kina?

- A. Na lotu
- B. Na kai Roma

23. O cei e vakaikuritaki ira?

- A. Pita
- B. Na Turaga

24. Sa tu beka na lotu ena gauna oqo mai na gauna era a vakacurumi kina na tamata oqo?

- A. Io
- B. Sega

19. B 20. A 21. B

22. A 23. B 24. A

Ena Cakacaka 2, sa vakaikuritaki ira na Kalou era sa vakabulai tiko ki na lotu. Oqo na imatai ni vanua ena iVolatabu e cavuti kina ni sa tiko na lotu. E tekivu eke na lotu, ia vakacava na matanitu?

Na Lotu sa ikoya na matanitu. Oqo eso na sala eda rawa ni kila kina ni dina oqo.

1 Timoci 3:15

ia kevaka kau sa dede, mo kila nai valavala sa kilikili kei ira na tamata e na vale ni Kalou, oqori nai soqosoqo lewe ni lotu ni Kalou bula, na duru kei na yavu ni vakavuvuli dina.

Na Lotu sa vale ni Kalou. E tukuna na Kalou vei Aisea ni na tara na nona vale ena iotioti ni gauna, ka kaya vei Taniela ni na tara na nona matanitu ena gauna vata oqo.

Maciu 16:18-19

18 Au sa kaya talega vei iko, O iko ko Pita, ia e dela ni vatu oqo kau na tara kina na noqui soqosoqo lewe ni lotu; ia ena sega ni rawata na matamata-ni-koro ni etesi. 19 Au na solia talega vei iko nai dola ni matanitu vakalomalagi: ia na ka kecega ko na vauca e vuravura, ena vauca mai lomalagi: ia na ka kecega ko na sereka e vuravura, ena sereki mai lomalagi.

25. O cei e vosa tiko ena tiki ni Maciu?

- A. Jisu
- B. Paula

26. O cei e na tara na Nona lotu?

- A. Jisu
- B. Pita

27. Na cava ena solia vei Pita o Jisu?

- A. Ki ni matanitu
- B. E dua na idabedabe vakaturaga

E kaya o Jisu ni na tara na Nona lotu, ka solia talega na ki ni matanitu vei Pita.

25. A 26. A 27. A

Eda vakayagataka na ki me da curu kina ki na veika. Ena Cakacaka 2, o Pita e tukuna vei ira na tamata na sala me ra curu kina ki na lotu. Oqo e dua na sala eda sa rawa ni raica kina ni lotu kei na matanitu e dua ga na ka.

Oqo e vica tale na ivakaraitaki ni kena semati na lotu me vaka na matanitu.

Maciu 25:1

Ena qai vakatautauvatataki na matanitu vakalomalagi kei na goneyalewa e lewe tini, eratou sa dui kauta na nona cina, ka laki veitata kei na tagane sa qai vakawati.

Ena kena vakamacalataki na matanitu, e vakatauvatani kina o Karisito kei na taganevou ka vakatokai na lotu me yalewavou i Karisito.

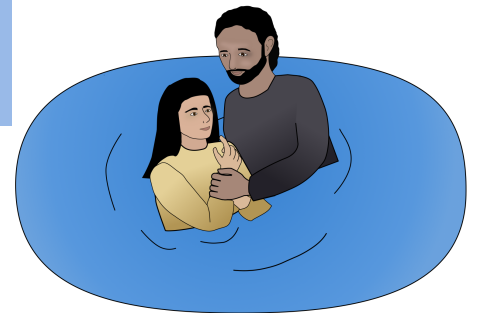
2 Korinica 11:2

Ena qai vakatautauvatataki na matanitu vakalomalagi kei na goneyalewa e lewe tini, eratou sa dui kauta na nona cina, ka laki veitata kei na tagane sa qai vakawati.

Joni 3:5

Sa kaya ko Jisu, E dina, e dina, au sa kaya vei iko, Kevaka sa sega ni sucu e dua e na wai kei na Yalo Tabu, ena sega ni curu rawa ki na matanitu ni Kalou.

Na papitaiso sai koya na gauna eda sucu vou kina me da curu ki na matanitu ka me vakacurumi iko na Kalou ki na lotu.

Cakacaka 2:41, 47

41 Ia ko ira sa vakabauta na nona vosa, era sa papitaisotaki: ka sa kenai kuri vei ira sa lotu e na siga ko ya e lewe tolu beka na udolu na tamata.

47 ni ra sa vakavinavinaka tiko vua na Kalou, a sa vinakati ira ko ira na tamata vakaaduaga. Ia na Turaga sa vakaikuritaka kivei ira nai soqosoqo lewe ni lotu, e na veisiga, na tamata era sa vakabulai tiko.

E yalataka na Kalou e dua na matanitu ena tawamudu. A vakayacori na parofisai oqori mai Jerusalemi ena yabaki vata ga a mate kina o Jisu ena gauna e tekivu kina na lotu. Na matanitu ni Kalou sai koya na lotu ka tara o Jisu.

Na Parofisai ni Lotu e Semati ki na Kedra Vakayacori

Parofisai:

Aises 2:2-3 iOtioti ni Siga Vale ni Turaga - Vale ni Kalou Jerusalemi, Ulunivanua o Saioni	Joeli 2:28-32 Na Gauna Edaidai Sovaraka Mai na Yaloqu Jerusalemi, Ulunivanua o Saioni	Taniela 2:28-33, 36-40, 44 Na Siga Mai Muri - Roma Tauyavutaka e dua na Matanitu Jerusalemi, Ulunivanua o Saioni	Marika 9:1 Matanitu ena nodra gauna ni bula	Mაცი 16:18-19 Tara Noqu Lotu Pita - ki ni Matanitu Lotu = Matanitu

Na parofisai e vakayacori:

Cakacaka 2:2-4 2 Sa qai lako vakasauri mai lomalagi e dua na rorogo, e vaka na cagi vakacevaruru kaukauwa, a sa vakasinaita na vale taucoko era sa tiko kina. 3 A sa rairai vei ira na ka e vaka na veiyameyame ni bukawaqa sa dui veisebayaki, a sa tiko yadua vei ira vakaaduaga. 4 A ra sa **VAKASINAITI KECEGA E NA YALO TABU**, a ra sa vakatekivu me vosataka na vosa tani eso, me vaka sa solia vei ira na Yalo Tabu me ra cavuta.

Cakacaka 2:16-17a Ia sai koya ga oqo sa tukuna na parofita ko Joeli: 17 'Sa kaya na Kalou, Ena yaco e na **GAUNA MARIMURI**, Ka'u na **SOVARAKA MAI NA YALOQU**:...

Cakacaka 2:14 Sa qai tu cake ko Pita, kei ira na le tinikadua, ka sa tabalaka cake na domona, ka tukuna vei ira, Oi kemudou na kai Jutia, kei kemudou kecega sa tiko e **JERUSALEMI**, mo dou kila na ka oqo, ka rogoca na noqu vosa:

Cakacaka 2:38, 41, 47 Sa qai kaya vei ira ko **PITA**, Dou veivutuni, ka papitaisotaki, koi kemudou yadua, e na yaca i Jisu Karisito, me bokoci kina na nomudoui valavala ca

41 Ia ko ira sa vakabauta na nona vosa, era sa papitaisotaki: ka sa kenai kuri vei ira sa lotu e na siga ko ya e lewe tolu beka na udolu na tamata.

47 ni ra sa vakavinavinaka tiko vua na Kalou, a sa vinakati ira ko ira na tamata vakaaduaga. Sa qai **VAKATAURI KINA NA LOTU** ena veisiga o ira era sa vakabulai tiko. . . .

(A tukuna o Pita vei ira na tamata na veika e dodonu me ra cakava me ra vakaikuritaki kina ki na matanitu, na Lotu ni Turaga.)

E yalataka na Kalou e dua na Matanitu ena yaco mai ena nodra gauna na kai Roma ena tawamudu. Sa yaco me vaka sa tukuna o Koya.

Na lotu e tara o Karisito ka sai koya na Matanitu ni Kalou e tekivu mai Jerusalemi, ni oti e 50 na siga na nona tucake tale mai na mate na Karisito (33AD).

Na Matanitu oqori, na Lotu e nei Karisito, sa tiko eke nikua.

E yalataka na Kalou e dua na matanitu ena tawamudu. A vakayacori na parofisai oqori mai Jerusalemi ena yabaki vata ga a mate kina o Jisu ena gauna e tekivu kina na lotu. Na matanitu ni Kalou sai koya na lotu ka tara o Jisu.